

Тил қандай қилиб рўза тутиши мумкин?

05:00 / 14.01.2017 2905

Бисмиллаҳир Роҳманир Роҳим

Тилнинг ҳам ўзига хос рўзаси бўлиб, уни лағвдан юз ўгирувчи бандалар биладилар. Тилнинг рўзаси рамазонда ҳам рамазондан бошқа ойларда ҳам доимий давом этади. Фақат тил рамазон ойида янада тарбияли, одобли бўлишга интилади. Имом Термизий ривоят қилган ҳадисда:

سَيِّبُ نَاصِيَةٍ لِّمَنْ لَّمْ يَصُومْ فِي رَمَضَانَ - ذَاعَمَ لِقَافٍ - هُنَّ سَلِيلٌ يَلِدْنَ رِيشًا أَوْ - اذِهِ كَيْلَعٌ فُكٌّ : ذَاعَمَ لِمَنْ لَّمْ يَصُومْ فِي رَمَضَانَ لَوْ سَرَّ لِقَافٍ سَانِ لِبُكِّي لَهَوٌ ، ذَاعَمَ كُؤْمًا كُنْتَلِكْتِ : لِقَافٍ ؟ هَبْ مَلِكْتَنَ امْبَنَ وَذَخَاؤْمَلْ أَنْ إِيوُ ، هَلَلِ لِهَجْرًا . «؟ مَهْتَنَسَلْ أَدَائِصِحَ الْإِ - مَهْرَخَانَمَ يَلَعُ : لِقَافٍ وَأُ - مَهْوَجُو يَلَعُ رَانَلِ يَفِي ذَمْرَتَلِ .

Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам Муъоз ибн Жабал розияллоҳу анҳуга: “Мана буни тийгин, деб тилларига ишора қиладилар. Шунда Муъоз розияллоҳу анҳу: “Ё набиюллоҳ, ахир биз гапирадиган тилларимиз туфайли ҳам азобланамизми?, дедилар. Шунда Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам: “Онаниг сени юқотгур, Муъоз, инсонларни юз тубан жаҳаннамга улоқтирадиган нарса албатта, тилларининг ҳосили ҳисобланади”, дедилар”.

Тилнинг зарари улкан бўлиб, хатарининг кўлами эса жуда катта саналади. Тил зарарли йиртқич ҳайвон, чақувчи илон ҳамда алангаланувчи оловдир. Тилингиз ила киши айбини гапирмангки,

Сизнинг ҳам барча жойингиз айб, камчиликдан иборатдир,

Инсонларнинг ҳам улар ҳақида гапирадиган тиллари бордир-ку.

Мана Ибн Аббос розияллоҳу анҳу ҳам тилларига хитобан шундай

деярдилар: “Эй тил, яхшилиқни гапир, фойда топасан ёхуд ёмонликдан сукут сақла, омонда қоласан. Аллоҳ таоло тилини уятсиз, бузуқ гаплардан сақлаган, ғийбатдан жиловлаган, лағвдан тийган ҳамда ҳаромдан асраган мусулмонни раҳмати ила қуршаб олсин! Аллоҳ таоло сўзларини ҳисоб-китоб қиладиган, назарини сақлайдиган, нутқини тарбиялайдиган ҳамда гапларини тартиб-интизомли қилиб юрадиган кишини раҳматига олсин!”.

Аллоҳ таоло марҳамат қилиб айтади:

18: أَيُّهَا الْقَارِئُ، قَدْ عَلِمْتَ أَنَّ رِيشًا أَوْ - اذِهِ كَيْلَعٌ فُكٌّ : ذَاعَمَ لِمَنْ لَّمْ يَصُومْ فِي رَمَضَانَ لَوْ سَرَّ لِقَافٍ سَانِ لِبُكِّي لَهَوٌ ، ذَاعَمَ كُؤْمًا كُنْتَلِكْتِ : لِقَافٍ ؟ هَبْ مَلِكْتَنَ امْبَنَ وَذَخَاؤْمَلْ أَنْ إِيوُ ، هَلَلِ لِهَجْرًا . «؟ مَهْتَنَسَلْ أَدَائِصِحَ الْإِ - مَهْرَخَانَمَ يَلَعُ : لِقَافٍ وَأُ - مَهْوَجُو يَلَعُ رَانَلِ يَفِي ذَمْرَتَلِ .

“У бирор сўзни талаффуз қилса, албатта, унинг олдида ҳозир у нозир бўлган бир кузатувчи (сўзни ёзиб олувчи фаришта) бордир”. (Қоф: 18).

Тилдан чиқадиган барча лафзу сўзлар сақланиб, ҳисоб-китоб қилинади.

Инсон ўзига-ўзи зулм қилувчидир, “Раббингиз бандаларга зулм қилувчи

емасдир”. (Фуссилат: 46).

Саҳиҳи Бухорийда Саҳл ибн Саъд розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«لَلَّهِ عَلَىٰ لَوْلَا لَوْ سَرَّ نَعْنَعُ لَلَّهِ لِيُضْرَعَ نَبْلُ نَعْنَعُ ، يَرَاخِبُ لِحِصِّ يَفِ
عَنْ جَلَّالِ الْإِسْمَاءِ ، لَمْ يَجْرَ نَبِيٌّ بَأَمْرِهِ يَخْلَعُ نَبِيٌّ أَمْ يَلْمُضِي نَمٌ : لَأَقْمَلُ سَوْهِي لَع
»

Набий алайҳис салом: “Ким менга икки жағи ва икки оёғи орасидаги нарсага кафил бўлса, мен унга жаннатга кафил бўламан”, деб айтдилар. Эй инсон, тилингни эҳтиёт қилгинки, сени чақиб олмайди. Чунки у илондир.

Аллоҳга қасамки, биргина айтилган хато сўз унда ҳалокати, хусрон-надомати бўлган ўлимни олиб келади.

Саҳобайи киромлар Қуръон ва суннат одоби ила тарбияланган вақтлариданоқ, лафзларини тўғирлаб, гапларига риоя қила бошладилар. Уларнинг нутқлари зикр, назарлари ибрат ҳамда сукут сақлашлари эса тафаккурга айланди.

Художўй, тақводор кишилар қиёмат куни Қаҳҳор зотга йўлиқишларидан қўрқиб, тилларини У зотни зикр қилишга, шукр қилишга ўргатгандилар ҳамда бузуқ, фаҳш, беҳаё сўзлардан тийгандилар.

Ибн Масъуд розияллоҳу анҳу айтадилар: “Аллоҳга қасамки, ер юзида тилдан кўра узоқ вақт ҳибс қилинишга ҳақлироқ бирор нарса йўқдир”.

Солиҳ кишилар гапиришни истардилар-да, унинг масулиятини, оқибатини, натижасини ўйлашиб, сукут сақлардилар.

Тилининг жировини, тизгинини қўйиб юборган киши қандай қилиб рўза туттади?..

Тили у билан вақтичоғлик қиладиган, гаплари алдайдиган, нутқи эса йўлдан урадиган киши қаердан ҳам рўза тутиши мумкин ахир?..

Ёлғон гапирадиган, ғийбат қиладиган ҳамда кўп ҳақорат қилиб сўкинадиган шунингдек, ҳисоб-китоб кунини унутиб қўйган киши қандай қилиб рўза тутган ҳисобланади?..

Ёлғон гувоҳлик бериб, мусулмонларга ёмонлик қилишдан тийилмайдиган киши қандай рўза тутиши мумкин?..

Саҳиҳ ҳадисда Абдуллоҳ ибн Амр Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва салламдан ривоят қиладилар:

«مَلَسَ نَمٌ مَلَسَ مَلًا : مَلَسَ سَوْهِي لَعْلَلِ لَوْلَا لَوْ سَرَّ نَعْنَعُ ، وَرَمَعُ نَبْلُ لَلَّهِ دَبْعُ نَعْنَعُ
هَدِيٌّ وَهِنَاسِلُ نَمٌ نَوْمٌ لَسَمَلًا

Набий алайҳис салом: “Мусулмон – бошқа мусулмонлар унинг тили ва қўлидан омонда бўлган киши”, деб айтдилар.

Ислом бу амал қилиш, татбиқ қилиш, дастур, бўйсунуш, тўғри йўлдан юриш ҳамда итоат этиш демакдир.

Аллоҳ таоло шундай айтади:

53/ءارسإلإ (مُهَنِّيَبُ غَزَنِي نَاطِيَّشِلَانِ نَسْحَآيَه يَتَلِا اُولُوقِي يَدَابِعِلْ لُقَوِو
“Бандаларимга айтингки, улар (ўзаро) гўзал (сўзлардан) сўзласинлар.

Зеро, шайтон уларнинг ўрталарида бузғунчилик қилур”. (Исро: 53).

Гўзал сўзлар бу бирор кишининг шаклу шумоилини, шахсиятини ҳақорот қилмайдиган, мусулмоннинг обрўсини тўкмайдиган ҳамда мўминнинг ҳурматини поймол қилмайдиган ажойиб, ҳуш сўзлар саналади.

Аллоҳ таоло яна бир ояти каримада шундай дейди:

هُومُتَوْرَكَفَ اَتِيْمَهِيْحَ اَمَحَلَلْ لِكْأَيِّ نْ اَمُكُدَحْ اَبْحِيْ اَضْغَبْ مْ كُضْغَبْ بَتَّغِي اَلْو
[12/تارجحإل]

“Бирингиз бирингизни ғийбат қилмасин! Сизлардан бирор киши ўлган биродарининг гўштини ейишни хоҳлайдими?! Уни ёмон кўрасиз-ку, ахир!”. (Ҳужурот: 12).

Қанча-қанча рўзадорлар борки, тиллари бузилган, нутқлари ёмонлашиб, айтадиган сўзларига риоя этилмай қўйилган кундан бошлаб рўзаларини бузгандирлар.

Азизлар! Рўза тутишдан мақсад бу фақат оч қолиш билан чанқаш эмас.

Балки, барча аъзоларимизни тарбия қилиш, одобга солиш демакдир.

Тилда сиз унга ҳукмронлик қилмаганингиз оқибатида ўнлаб касаллиги

келиб чиқади. 1. Ёлғон гапириш. 2. Ғийбат қилиш. 3. Чақимчилик қилиш. 4.

Ахлоқсиз сўзларни гапириш. 5. Сўкиниш. 6. Уятсиз гапларни гапириш. 7.

Алдаш. 8. Лаънатлаш. 9. Масхара қилиш. 10. Истеҳзо қилиш ва ҳоказо...

Баъзи сўзлар борки ўз соҳибини жаҳаннамга юз тубан қулашига сабабчи бўлади. Албатта бундай сўзларнинг эгалари тилларига эрк бериб, унинг тизгинини, жловини шундай бўш қўйган инсонлардир.

Тил яхшилик эшигига йўл бўлганидек, ёмонликка ҳам худди шундай йўлдир.

Тиллари ила Аллоҳ таолони зикр қиладиган, Ул зотга истиғфор айтиб,

ҳамду сано тилайдиган ҳамда тасбеҳлар айтиб, шукр қиладиган,

шунингдек, тавба қиладиган кишилар қандай ҳам кўзнинг қувончидирлар.

Аксинча, тиллари ила инсонларнинг обрўларини поймол қиладиган,

ҳурматларини тўкадиган ҳамда қадру қийматларини ерга урадиган

инсонлар албатта бу дунёда ҳам охирада зиён чекувчилардир.

Эй, Рўзадор азизларим, келинг тилларимизни зикр ила хўллайлик, тақво

ила зийнатлайлик ва турли хил маъсиятлардан поклайлик!

Эй, Аллоҳим, биз сендан содиқ тилларни, саломат қалбларни ҳамда

истиқоматда бўлган хулқларни сўраймиз. Ушбу ойнинг ҳурматида

барчаларимизнинг гуноҳларимизни кечир! Омиин!

Ассалому алайкум ва роҳматуллоҳи ва барокатуҳу.

Ғиёсиддин Ҳабибуллоқ ўғли